

Streszczenie

W rozprawie doktorskiej podjęto problematykę dotyczącą turystyki zdrowotnej i rozwoju lokalnego. W związku ze zmianami demograficznymi obserwowanymi w ostatnich latach, zwiększa się wśród społeczeństwa chęć dbania o siebie zarówno pod względem fizycznym, jak i psychicznym. Dzięki turystyce zdrowotnej możliwe jest połączenie wyjazdów turystycznych z leczeniem, rehabilitacją i zabiegami spa&wellness. Turystyka zdrowotna stanowi element rynku turystycznego, która wyróżnia się ze względu na motywacje do jej uprawiania. Ekspansja turystyki uzdrowiskowej, możliwa jest na obszarach, które posiadają status uzdrowiska. W miejscach tych występują bogactwa naturalne, które wykorzystywane są nie tylko w działalności leczniczej i rehabilitacyjnej, ale również spa&wellness.

Celem głównym pracy była diagnoza specyfiki rynku turystyki zdrowotnej i określenie wpływu turystyki zdrowotnej na rozwój lokalny na przykładzie wybranych gmin województwa zachodniopomorskiego. Ponadto w pracy sformułowano pięć celów szczegółowych, które umożliwiły przeprowadzenie badania zmierzającego do szerszej analizy i oceny przyjętego problemu badawczego.

Na potrzeby badań sformułowano trzy hipotezy badawcze: H1: Rozwój turystyki zdrowotnej przyczynia się do poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej wybranych gmin w województwie zachodniopomorskim; H2: Gminy, w których występują podmioty turystyki zdrowotnej osiągają najwyższy poziom rozwoju lokalnego na tle regionu; H3: Podmioty turystyki spa&wellness mają lepszą kondycję finansową niż obiekty uzdrowiskowe.

Rozprawa doktorska ma charakter teoretyczno-empiryczny i składa się z wstępu, sześciu rozdziałów oraz wniosków i podsumowania. W pierwszym rozdziale dokonano uzasadnienia wyboru tematu, określono cel główny i cele szczegółowe. Wskazane zostały hipotezy badawcze postawione w dysertacji. Niemniej istotnym elementem w tym rozdziale było omówienie przebiegu i istoty metod badawczych, wykorzystanych w rozprawie doktorskiej.

Drugi rozdział został poświęcony charakterystyce pojęcia i istoty rozwoju regionalnego. Przeprowadzono identyfikację determinant rozwoju regionalnego i lokalnego, uwzględniające różne klasyfikacje podziału. Następnie określono czynniki wpływające na rozwój w świetle wybranych teorii. Dokonano również analizy porównawczej między pojęciami rozwoju regionalnego i lokalnego.

Systematyzacja definicji usług turystyki zdrowotnej wraz z określeniem jej znaczenia i funkcji została przedstawiona w rozdziale trzecim. Omówiono także kierunki zmian w turystyce zdrowotnej i ich dynamikę na poziomie krajowym. Dokonano analizy turystyki w województwie zachodniopomorskim względem pozostałych województw. Zwieńczenie rozdziału stanowiła analiza turystyki zdrowotnej w województwie zachodniopomorskim.

W rozdziale czwartym określono kompetencje samorządu w zakresie kreowania turystyki. Dokonano analizy materiału empirycznego poprzez zbadanie funkcji turystycznej. Kolejnym etapem badań było opracowanie narzędzi pomiaru rozwoju

lokalnego z uwzględnieniem parametrów społeczno-gospodarczych gmin i funkcji turystyki. W tym celu wykorzystano Taksonomiczny Miernik Rozwoju.

Rozdział piąty, będący rozdziałem empirycznym poświęcony został między innymi analizie sytuacji społeczno-gospodarczej. W tej części pracy przedstawiono również opracowaną autorską klasyfikację gmin województwa zachodniopomorskiego z uwzględnieniem pomiaru rozwoju lokalnego i turystyki zdrowotnej. W celu przeprowadzenia typologii gmin wykorzystano jedno z narzędzi klasyfikacyjnych – metodę k-średnich. Dla dokładniejszej analizy zjawiska – dokonano analizy porównawczej wyników klasyfikacji dla lat 2017 i 2020.

W rozdziale szóstym o charakterze analityczno-empirycznym zaprezentowano w formie tabel i wykresów wyniki badania ankietowego, które zostało przeprowadzone wśród menadżerów obiektów hotelowych trzy-, cztero- i pięciogwiazdkowych w województwie zachodniopomorskim. Szczególną uwagę poświęcono ocenie funkcjonowania wybranych podmiotów świadczących usługi spa&wellness oraz uzdrowiskowe, która oparta została na analizie finansowej sprawozdań. Ponadto dokonano charakterystyki obiektów turystycznych, świadczących usługi turystyki zdrowotnej (szczególnie – uzdrowiskowe, lecznicze, spa&wellness).

W podsumowaniu i wnioskach zaprezentowano najważniejsze konkluzje, które stanowiły efekt końcowy przeprowadzonych badań. Dzięki pełnej realizacji założonych celów szczegółowych możliwe było zweryfikowanie postawionych w rozprawie hipotez.

Przedstawione w pracy rozważania teoretyczne oraz wyniki i wnioski z przeprowadzonych badań empirycznych stanowiły próbę uporządkowania i pogłębienia poruszanej problematyki. Badania mają charakter aplikacyjny i mogą stanowić podstawę do dalszych pogłębionych analiz i rozważań, pobudzać do dyskusji.

Oleszczyk Natalia

Summary

The dissertation addresses the issues of health tourism and local development. Due to the demographic changes observed in recent years, there is an increasing desire among the public to take care of themselves both physically and mentally. Thanks to health tourism, it is possible to combine tourist trips with medical treatment, rehabilitation, and spa & wellness treatments. Health tourism is an element of the tourism market that stands out because of the motivations for practicing it. The expansion of spa tourism is possible in areas that have spa status. In these places there are natural riches that are used not only in therapeutic activities and rehabilitation, but also spa&wellness.

The main objective of the study was to diagnose the specifics of the health tourism market and to determine the impact of health tourism on local development on the example of selected municipalities of the West Pomeranian Voivodeship. In addition, five specific objectives were formulated in the paper, which enabled the study aimed at a broader analysis and evaluation of the adopted research problem.

Three research hypotheses were formulated for the study: H1: The development of health tourism contributes to the improvement of the socio-economic situation of selected municipalities in the West Pomeranian region; H2: Municipalities with health tourism entities achieve the highest level of local development compared to the region; H3: Spa&wellness tourism entities have better financial condition than spa facilities.

The dissertation is theoretical and empirical in nature and consists of an introduction, six chapters, as well as conclusions and a summary. The first chapter justifies the choice of the topic, defines the main objective and specific objectives. The research hypotheses posed in the dissertation are indicated. Nevertheless, an important element in this chapter was a discussion of the course and essence of the research methods used in the dissertation.

The second chapter was devoted to the characterization of the concept and essence of regional development. An identification of the determinants of regional and local, taking into account various classifications of division. Then the factors influencing development were identified in the light of selected theories. A comparative analysis between the concepts of regional and local development was also made.

A systematization of the definitions of health tourism services, along with the determination of its meaning and functions is presented in the third chapter. The directions of changes in health tourism and their dynamics at the national level are also discussed. An analysis of tourism in the West Pomeranian region relative to other provinces was made. The chapter culminated with an analysis of health tourism in the West Pomeranian province.

The fourth chapter defined the competencies of local government in creating tourism. The empirical material was analyzed by examining the tourism function. The next stage of the research was to develop tools for measuring local development, taking into account the socio-economic parameters of municipalities and the tourism function. For this purpose, the Taxonomic Measure of Development was used.

The fifth chapter, which is an empirical chapter, was devoted, among other things, to the analysis of the socio-economic situation. This part of the work also presents the

author's classification of municipalities of the West Pomeranian Voivodeship developed including the measurement of local development and health tourism. In order to carry out the typology of municipalities, one of the classification tools - the k-means method - was used. For a more detailed analysis of the phenomenon - a comparative analysis of the classification results for 2017 and 2020 was made.

The sixth chapter of an analytical and empirical nature presents the in the form of tables and charts, the results of a survey conducted among managers of three-, four- and five-star hotel facilities in the West Pomeranian region. Special attention was paid to the evaluation of the performance of selected spa&wellness and spas, which was based on a financial analysis of the reports. In addition, a characterization of tourist facilities providing health tourism services (specifically - spa, therapeutic, spa&wellness) was made.

The summary and conclusions presented the most important conclusions, which constituted the final result of the conducted research. Thanks to the full implementation of the established specific objectives, it was possible to verify the hypotheses set in the dissertation hypotheses.

The theoretical considerations presented in the work, as well as the results and conclusions from the conducted empirical research were an attempt to organize and deepen the addressed issues. The research is of an applied nature and can provide a basis for further in-depth analysis and consideration, stimulate discussion.

Oleszczyk Natalia

Dr hab. Mariola Grzybowska-Brzezińska, prof.UWM

Olsztyn, 26.06.2023 r.

Wydział Nauk Ekonomicznych

Instytut Ekonomii i Finansów

Katedra Rynku i Konsumpcji

Recenzja

rozprawy doktorskiej

mgr Natalii Aleksandry Oleszczyk

nt. WPLYW TURYSTYKI ZDROWOTNEJ NA ROZWÓJ LOKALNY WYBRANYCH GMIN
WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

napisanej pod kierunkiem dr hab. Agnieszki Brelik, prof. ZUT

i promotora pomocniczego dr Anety Becker

na Wydziale Ekonomicznym

Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie

I. Podstawy formalne sporządzenia recenzji

Podstawą formalno-prawną sporządzenia recenzji stanowi pismo p. prof. dr hab. inż. Jacka Przepiórskiego - prorektor ds. nauki Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie z dnia 22 maja 2023 r. z prośbą o sporządzenie recenzji rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ turystyki zdrowotnej na rozwój lokalny wybranych gmin województwa zachodniopomorskiego”, autorstwa mgr. Natalii Aleksandry Oleszczyk.

W aspekcie prawnym podstawy formalne sporządzenia recenzji zostały określone w Ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. *Przepisy wprowadzające ustawę-Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. poz.1669), art.14 ust.1, pkt 1, ust.2 pkt 2 ustawy z dnia 14.03.2003 r. *o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz.U. Nr 65, poz.595, z późn.zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. *w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz postępowaniu o nadanie tytułu profesora* (Dz.U.poz.261).

Ocena rozprawy doktorskiej została dokonana przyjmując za podstawę spełnienie przez nią wymagań stawianych pracom w dyscyplinie ekonomia i finanse biorąc pod uwagę kilka kryteriów, do których należą takie kwestie jak: zasadność podjętej w pracy problematyki,

umiejętność prowadzenia naukowego wywodu, a tym samym stawiania celów i hipotez badawczych, kompozycję i zastosowanie metod i narzędzi badawczych, zawartość merytoryczną pracy oraz jej układ i strukturę, stronę formalną i edytorską rozprawy.

Przedstawiona do recenzji praca doktorska składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów, wniosków i podsumowania, bibliografii, aktów prawnych i innych załączników, spisów tabel i rysunków oraz dwóch załączników zawierających narzędzie badawcze (załącznik nr 1), zestawienie wskaźników analizy finansowej wybranych podmiotów turystyki zdrowotnej w latach 2018-2020 (tabele 1-8) (załącznik nr 2), streszczenia w języku polskim i angielskim. Praca liczy łącznie 270 stron, w tym 202 strony to część zasadnicza (wstęp, rozdziały, wnioski i podsumowanie), 22 strony stanowi wykaz cytowanej literatury, aktów prawnych, wykorzystywanych materiałów internetowych, 46 stron to pozostałe elementy (strona tytułowa, spis treści, spisy prezentacji graficznych i załączniki).

II .Temat rozprawy doktorskiej

Wybór tematu rozprawy doktorskiej nt. Wpływ turystyki zdrowotnej na rozwój lokalny wybranych gmin województwa zachodniopomorskiego, jako pracy w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse, zasługuje na uznanie uwzględniając szczególnie zakres turystyki zdrowotnej oraz wzrost zapotrzebowania na tę kategorię usług w kontekście trendów społeczno-demograficznych. Specyfika funkcjonowania rynku usług zdrowotnych w regionach o szczególnie atrakcyjnych walorach turystycznych także lokuje tę problematykę w segmencie bardzo ważnych problemów badawczych z uwagi na znaczenie gospodarcze i społeczne. W tym kontekście dorobek ekonomii rozwoju regionalnego czy ekonomii turystyki jest ciekawym obszarem do eksploracji. Problematyka rozwoju regionalnego czy lokalnego jest stosunkowo dobrze rozpoznana w aspekcie naukowym oraz praktyki gospodarczej, ale z uwagi na turbulencje zmian otoczenia społeczno-gospodarczego, uwarunkowań geopolitycznych zasadne jest prowadzenie dalszych badań w tym obszarze, szczególnie uwzględniając rozwój gmin. Temat rozprawy doktorskiej należy ocenić pozytywnie zarówno ze względu na aspekt prowadzenia badań naukowych, jak też jego oryginalność. Mam wątpliwości czy w temacie konieczne jest użycie sformułowania „lokalnego” w opisie rozwoju przy dalszym doprecyzowaniu zakresu geograficznego badania czyli „wybranych gmin”, bo rozwój lokalny jest skoncentrowany wokół gmin, powiatów. To tylko drobna sugestia, którą ewentualnie można rozpatrzyć w procesie wydawniczym.

Wybór tematu rozprawy uważam za trafny w kontekście poznawczym, gdyż rozprawa umożliwia dyskusję na temat jednego z rozwijających się rynków usług turystycznych w Polsce. Należy podkreślić również znaczenie podjętego problemu w aspekcie metodycznym. Przeprowadzona procedura badawcza wskazująca etapy metodycznego postępowania w procesie poszukiwania optymalnych narzędzi służących do pomiaru wpływu funkcjonowania i rozwoju usług turystycznych, w tym przypadku turystyki zdrowotnej na rozwój gmin. Pod tym względem oceniam rozprawę jako szczególnie wartościową, a temat jako interesujący poznawczo i aktualny z punktu widzenia rozważań z dyscypliny ekonomia i finanse. Zatem dokonany przez mgr Natalię Aleksandrę Oleszczyk wybór tematu rozprawy i problemu badawczego uważam za trafny i znajdujący uzasadnienie zarówno w warstwie naukowej, jak i praktycznej.

III. Cel pracy oraz hipotezy

W opracowaniu naukowym, jakim jest rozprawa doktorska, tytuł, cele oraz hipotezy powinny być ze sobą ściśle związane, gdyż osiąganie postawionych celów powinno umożliwić dokonanie weryfikacji sformułowanych hipotez, pozwalając tym samym na rozwiązanie problemu wynikającego z tytułu pracy. Cel główny rozprawy, cele szczegółowe i hipotezy Doktorantka zaprezentowała w rozdziale 1. Zagadnienia metodyczne w pkt.1.2. Cel pracy i hipotezy badawcze (str. 13-14).

Celem głównym pracy badawczej jest *„diagnoza specyfiki rynku turystyki zdrowotnej i określenie wpływu turystyki zdrowotnej na rozwój lokalny na przykładzie wybranych gmin województwa zachodniopomorskiego”*

Dążąc do realizacji celu głównego Doktorantka określiła pięć celów szczegółowych:

1. *„Identyfikacja determinant rozwoju regionalnego i lokalnego”*.
2. *„Usystematyzowanie definicji usług turystyki zdrowotnej”*.
3. *„Opracowanie narzędzi pomiaru rozwoju lokalnego z uwzględnieniem parametrów społeczno-ekonomicznych gmin i funkcji turystyki”*.
4. *„Opracowanie autorskiej klasyfikacji gmin województwa zachodniopomorskiego z uwzględnieniem pomiaru rozwoju lokalnego i turystyki zdrowotnej”*.
5. *„Ocena funkcjonowania wybranych podmiotów świadczących usługi spa&wellness oraz uzdrowiskowe”*.

Szczegółowa lektura rozprawy mgr Natalii Aleksandry Oleszczyk upoważnia do stwierdzenia, że cele co do zasady zostały sformułowane prawidłowo. Jak zasadnie wskazuje Autorka dwa pierwsze cele szczegółowe mają charakter poznawczy ze względu na zawierające

objaśnienia, identyfikację i systematyzację pojęć. Natomiast cele: trzeci, czwarty i piąty mają charakter metodyczny i aplikacyjny, co związane jest z analizą badawczą wskazanego w rozprawie problemu. Cel główny i cele szczegółowe są logiczne w kontekście przyjętego zakresu badawczego rozprawy, a dekompozycja celów z uwzględnieniem ich aspektów poznawczych, metodycznych i aplikacyjnych jest także walorem pracy.

W procesie badań poszukiwano odpowiedzi na pytanie: Czy turystyka zdrowotna realizowana przez podmioty funkcjonujące w poszczególnych gminach województwa zachodniopomorskiego ma wpływ na rozwój lokalny? Wykorzystując funkcję turystyki do oceny rozwoju turystycznego gmin także wskaźniki ekonomiczno-społeczne oraz Taksonomiczny Miernik Rozwoju do pomiaru rozwoju lokalnego i regionalnego, dokonano klasyfikacji gmin uwzględniając autorskie podejście do oceny rozwoju lokalnego z uwzględnieniem turystyki zdrowotnej. Następnie określając kondycję wybranych uzdrowisk i ośrodków świadczących usługi spa&wellness podjęto ocenę kondycji finansowej podmiotów w celu określenia potencjału atrakcyjności podaży oferty tych usług.

Autorka w rozdziale 1.2. str.14 sformułowała trzy hipotezy badawcze, które brzmią:

H1: *Rozwój turystyki zdrowotnej przyczynia się do poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej wybranych gmin w województwie zachodniopomorskim.*

H2: *Gminy, w których występują podmioty turystyki zdrowotnej osiągają najwyższy poziom rozwoju lokalnego na tle regionu.*

H3: *Podmioty turystyki spa&wellness mają lepszą kondycję finansową względem obiektów świadczących usługi uzdrowiskowe.*

Hipotezy zawierają się w obszarze znaczeniowym wyznaczonym przez cel badawczy i cele szczegółowe. Formułowanie hipotez w badaniach naukowych wymaga zachowania większej precyzji, co szczególnie dotyczy hipotez H1 i H3. W przypadku hipotezy H1 jest ona na dość wysokim poziomie uogólnienia nie wskazano m.in. jakie parametry rozwoju turystyki zdrowotnej będą uwzględniane w weryfikacji tej hipotezy oraz jakie wskaźniki będą uwzględniane przy identyfikacji „poprawy sytuacji” społeczno-ekonomicznej. W przypadku hipotezy H3 użyte przez Autorkę sformułowanie „*lepszą kondycję finansową*” ogranicza ostrość rozumienia hipotezy, a co za tym idzie, wprowadza pewną uznaniowość w jej weryfikacji co do zakresu „*kondycji finansowej*” czy „*lepszego*” jej poziomu.

Pomimo uwag, należy wskazać, że hipotezy dotyczą istotnych zagadnień. Hipotezy zostały zweryfikowane i sfalsyfikowane przy zastosowaniu triangulacji metodologicznej, zaprezentowano w nich dążenie do realizacji celu głównego i tematu pracy.

Doktorantka do zidentyfikowania *specyfiki rynku turystyki zdrowotnej i określenia wpływu turystyki zdrowotnej na rozwój lokalny* wyznacza poważne wyzwania w procesie badawczym co wymaga szczególnych kompetencji, które Autorka pracy potwierdza, że posiada. Zrealizowany przez Doktorantkę program badawczy jest mocną stroną recenzowanej rozprawy doktorskiej. Bardzo dobrym wprowadzeniem do zapoznania się z zastosowanym podejściem metodycznym są rozważania przedstawione w podrozdziale 1.3. *Metody badawcze, zakres badania i źródła informacji*, w którym opisano poszczególne rodzaje metod zastosowanych w poszczególnych rozdziałach empirycznych. Rozdział ten systematyzuje i porządkuje proces postępowania badawczego oraz umożliwia czytelnikowi zapoznanie się z materiałem empirycznym i narzędziami, które wykorzystano w poszczególnych etapach realizacji badań.

IV. Ocena formalna i merytoryczna rozprawy doktorskiej

Rozprawa koncentruje się w dyscyplinie ekonomia i finanse, można dostrzec pewne aspekty aplikacyjne, które mogą być sformułowane do władz lokalnych budujących strategię rozwoju regionalnego w kontekście turystyki zdrowotnej oraz menedżerów realizujących strategię rozwoju podmiotów świadczących usługi turystyczne czy usługi z zakresu turystyki zdrowotnej. Na rozprawę doktorską składają się wstęp, sześć rozdziałów, bibliografia, spis rysunków, spis tabel oraz aneks(s.270, z tego s.202 to tekst bez bibliografii i załączników).

Wstęp wprowadza czytelnika do rozważań podjętych w dalszej, zasadniczej części dysertacji, po krótkim wprowadzeniu dotyczącym sektora turystyki zdrowotnej Autorka zamieściła streszczenie poszczególnych rozdziałów. W rozdziale pierwszym poruszono zagadnienia metodyczne jest to dobre rozwiązanie z uwagi na podjętą procedurę badawczą, rozdział ten zawiera większość potrzebnych elementów, uzasadnienie podjęcia tematu, kontekst badań i lukę badawczą cel główny, hipotezy badawcze, zarys wykorzystanych w pracy metod i narzędzi badawczych co znacznie ułatwia dalszą lekturę dysertacji. W uzasadnieniu wyboru tematu istotne jest wskazanie znaczenia problemu, poprzez dokonanie analizy poznawczo-krytycznej literatury przedmiotu i określenie luki dotyczącej wybranego przez Autorkę pola badawczego. Należy podkreślić walor poznawczy i systematyzujący tej części pracy. Ważnym było wskazanie definicji turystyki zdrowotnej, którą przyjęto na potrzeby dysertacji. W rozdziale wyjaśniono zróżnicowany zakres danych, które wykorzystwała Autorka w poszczególnych analizach czy częściach dysertacji, co jest walorem tej części i przygotowuje czytelnika do dalszej lektury. Reasumując zakres czasowy danych wykorzystanych w ocenie

sytuacji społeczno-gospodarczej gmin są to lata 2010-2020, 2012-2020, w innej części i analizach dotyczących oceny sytuacji wybranych gmin porównanie danych z 2017 i 2020 roku, dane wykorzystane do klasyfikacji gmin to 2020 rok, badania pierwotne realizowano w 2018 roku, ocena kondycji podmiotów np. ocena przychodów w wybranych latach 2018,2019,2020 itd. Uwzględniając ograniczenia sytuacji na rynku wywołane pandemią oraz trudności z uzyskaniem danych, należy z uznaniem podkreślić wysiłek Autorki i zaangażowanie w pozyskanie i wykorzystywanie tak szerokiego zakresu danych.

W rozdziale drugim zatytułowanym *ROZWÓJ REGIONALNY I LOKALNY – UJĘCIE PROBLEMOWE* zaprezentowano treści wprowadzające do tematyki podjętej w pracy. W rozdziale podjęto problematykę dotyczącą m.in. determinant rozwoju regionalnego, zaakcentowano wybrane teorie rozwoju regionalnego oraz podjęto dyskusję co do zakresu rozwoju regionalnego i lokalnego z koncentracją studiów wokół rozwoju regionalnego. Autorka w rozdziale wyjaśnia zależności pomiędzy rozwojem regionalnym i lokalnym, co jest wartościowym i zasadnym rozważaniem wprowadzającym i uzasadniającym podejście badawcze, w kontekście sformułowanego tematu. Mam drobną uwagę, dotyczącą sekwencji podjętej problematyki w tym rozdziale, w mojej opinii istotne jest tu wskazanie dekompozycji pojęcia rozwoju regionalnego i lokalnego w pierwszej części tego rozdziału, a nie w trzecim podrozdziale jak to zaproponowała Autorka.

W rozdziale trzecim *SPECYFIKA I UWARUNKOWANIA ROZWOJU TURYSTYKI ZDROWOTNEJ* podjęto rozważania bardzo ciekawe i zasadne pod względem merytorycznym, w mojej opinii stanowią duży walor pracy. W nawiązaniu do tytułu i celu pracy kluczowym w rozważaniach merytorycznych było usystematyzowanie pojęcia turystyki zdrowotnej i charakterystyka funkcjonowania rynku tej kategorii usług. Te zagadnienia Doktorantka podjęła w treści tego rozdziału i jest to autorska dyskusja z dużym walorem poznawczym. Sugeruję w celu poprawy walorów opracowania korektę tytułu rozdziału 3.3. na *Stan i uwarunkowania funkcjonowania turystyki i turystyki zdrowotnej w województwie zachodniopomorskim i połączenie treści po selekcji z rozdziałem 3.4.* Zaproponowana przez Doktorantkę treść rozdziału 3.3. *Charakterystyka turystyki w województwie zachodniopomorskim* jest opisem sektora turystyki w Polsce z prezentacją stanu w poszczególnych województwach i określonych latach, co w nawiązaniu do tematu wydaje mi się nadmiernie eksploatowane, zwłaszcza w przypadku województw, które zdecydowanie różnią się walorami turystycznymi. Część z tych

danych można przenieść do aneksu lub zagospodarować jako syntetyczne tło do wskazania stanu i uwarunkowań funkcjonowania tego sektora w omawianym województwie.

Rozdział 4 *Wpływ działalności samorządu gminnego na turystykę zdrowotną. Pomiar funkcji turystycznej* jest to rozdział o walorach teoriopoznawczych i empirycznych. Autorka podejmuje problematykę znaczenia władz samorządowych w kształtowaniu oferty usług zdrowotnych gmin, określa na podstawie studiów literatury determinanty rozwoju tej turystyki na poziomie lokalnym. Wykorzystując dane wtórne dokonuje klasyfikacji gmin z uwzględnieniem pomiaru funkcji turystycznej, co jest autorską prezentacją potencjału wybranych gmin w województwie zachodniopomorskim. Autorka dokonała pomiaru funkcji turystycznej w 48 gminach turystycznych wskazując, że posłużyła się kryterium występowania turystów w gminie. Pomiaru funkcji turystycznej dokonano na bazie danych z 2020 roku, z uwagi na pandemię wielu przypadkach ruch turystyczny mógł być ograniczony dlatego można sformułować pytanie czy i ewentualnie w jakim stopniu otrzymane wyniki mogą być obciążone brakiem reprezentatywności danych? W rozdziale dokonano oceny znaczenia turystyki zdrowotnej w rozwoju lokalnym oceniając rozwój gmin z wykorzystaniem przygotowanego Taksonomicznego Miernika Rozwoju i przygotowano ranking gmin z uwzględnieniem wartości tego wskaźnika, wykazując wpływ turystyki zdrowotnej na rozwój gmin z obiektami uzdrowiskowymi. Zakres merytoryczny rozważań jest zasadny i generalnie treść tego rozdziału nie budzi zastrzeżeń. Jest to potwierdzenie, że problematyka podjęta przez Autorkę w ujęciu aplikacyjnym jest zasadna. Mam uwagi do sformułowania tytułu rozdziału 4 i podrozdziałów szczególnie 4.1. 4.2. W przygotowaniu pracy do publikacji w mojej opinii można wprowadzić delikatne korekty tytułów, które precyzyjnie oddają treści, które są tam zawarte.

Walory pracy w mojej opinii byłyby większe, gdyby Doktorantka wykazała się zdecydowaniem w prowadzeniu dyskusji naukowej i mocniej akcentowała podsumowania rozważań podjętych w poszczególnych rozdziałach.

Rozdział piąty, to także rozważania o charakterze empirycznym pt. *SYSTEMATYZACJA GMIN WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO Z WYKORZYSTANIEM WSKAŹNIKÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH I TURYSTYCZNYCH*, w którym Autorka prezentuje sytuację społeczno-gospodarczą gmin województwa zachodniopomorskiego dokonuje klasyfikacji gmin i ocenia dysproporcje w sytuacji społeczno-gospodarczej wybranych gmin. Bardzo ciekawym poznawczo i narzędziowo jest rozdział dotyczący badań klasyfikacyjnych, gdzie Autorka wykorzystując metodę k-średnich dokonuje autorskiej klasyfikacji gmin uwzględniając

str. 7

parametry rozwoju społeczno-gospodarczego uwzględniając dane z 2020 roku. I tu również mam pytanie czy z uwagi na pandemię nie zmienia to wyniku w przypadku niektórych gmin? Rozdział bardzo ważny i bardzo wartościowy oraz kluczowy w realizacji celów poznawczych i aplikacyjnych. Prawidłowo i zasadnie zaprezentowana struktura i sekwencja podjętych w rozdziałach rozważań.

Rozdział szósty *SPECYFIKA OFERTY TURYSTYKI ZDROWOTNEJ REALIZOWANEJ W WYBRANYCH GMINACH WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO*. W tej części Doktorantka zaprezentowała wyniki badań pierwotnych opinie menedżerów podmiotów realizujących usługi klasyfikowane jako turystyka zdrowotna, analizę finansową wybranych obiektów oraz trzy przykłady podmiotów opisane jako studia przypadków przybliżające specyfikę tej działalności. To bardzo wartościowy rozdział. Struktura tego rozdziału jest prawidłowa, w mojej opinii pewien niedosyt stanowi w tym rozdziale dyskusja. Doceniam duży walor poznawczy tej części i uznaję jako rozpoznanie pewnych interesujących problemów badawczych, które należy kontynuować. Komentarza wymaga dobór próby i czas realizacji badań.

Wnioski i podsumowanie, to ostatnia część pracy, w której Autorka odpowiada na realizację celów i formułuje wnioski w mojej opinii zasadne. Kluczowe jest podkreślenie walorów metodycznych dysertacji i jej wartości aplikacyjnej. Zaprezentowano przesłanki, które umożliwiają weryfikację i falsyfikację postawionych hipotez, co jest pozytywnym aspektem. Walory pracy wzmocni wskazanie ograniczeń realizowanych badań oraz zaproponowanie obszarów dalszych dociekań naukowych. Na stronie 207 przytaczana treść hipotezy nr 1 nie jest tożsama z tą zaprezentowaną na stronie 14, różnica jest w sformułowaniu „polepszenia”- str. 207 a na stronie 14- „poprawy”, również w przypadku treści hipotezy nr 3 na stronie 208 przytoczono treść hipotezy „*Gminy, w których występują podmioty turystyki zdrowotnej osiągają najwyższy poziom rozwoju lokalnego na tle regionu*”, natomiast na stronie 14 „*Podmioty turystyki spa&wellness mają lepszą kondycję finansową względem obiektów świadczących usługi uzdrowiskowe*”. Należy ustalić, które stwierdzenie uznaje się jako ostateczne.

Strona formalna i edytorska

W całej pracy są zauważalne potknięcia redakcyjne i błędy techniczne, które trzeba wyeliminować w procesie przygotowania pracy do publikacji. W całej pracy widoczny jest różny styl przywołania literatury w niektórych Autorka wskazuje strony z których korzysta, w innych publikacjach nie np. str. str. 8

8, str. 32. Autorka wykazała w spisie bibliograficznym wykorzystanie łącznie w dysertacji 271 pozycji. Bibliografia została podzielona na spis pozycji literatury (256 rekordów) oraz spis zawierający akty prawne i dokumenty (6), i inne źródła (9). Liczba publikacji, a szczególnie ich struktura i sposób doboru (artykuły z kluczowych dla dyscypliny magazynów naukowych) pozytywnie świadczą o umiejętności prowadzenia kwerendy literaturowej oraz o rozeznaniu literaturowym studiowanego przez Doktorantkę tematu.

Rolą i obowiązkiem recenzenta jest podkreślenie pewnych niedoskonałości czy kwestii dyskusyjnych, zaznaczam, że wskazane uwagi nie umniejszają walorów poznawczych i jakościowych ocenianej pracy. Pewne nieścisłości i wątpliwości, jakie zgłosiłam powyżej, odnoszą się do częściowych aspektów przeprowadzonej przez Doktorantkę analizy i w żaden sposób nie wpływają na moją ogólnie dobrą ocenę recenzowanej rozprawy.

Konkluzja:

W konkluzji stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, potwierdza ogólną wiedzę teoretyczną Pani mgr Natalii Aleksandry Oleszczyk oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia przez Autorkę pracy naukowej, zatem spełnia warunki określone w Ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. *Przepisy wprowadzające ustawę-Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. poz.1669), art.14 ust.1, pkt 1, ust.2 pkt 2 ustawy z dnia 14.03.2003 r. *o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz.U. Nr 65, poz. 595, z późn.zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. *w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz postępowaniu o nadanie tytułu profesora* (Dz.U.poz.261). Na tej podstawie wnioskuję do Senatu Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie o przyjęcie niniejszej rozprawy oraz dopuszczenie mgr. Natalię Aleksandrę Oleszczyk do jej publicznej obrony.

Doceniając ponadto wysokie walory naukowe oraz dużą wartość poznawczą i aplikacyjną ocenianej rozprawy wnioskuję do Senatu o uznanie jej za wyróżniającą.

Maniela Grypańska
Bnerińska

**Ocena rozprawy doktorskiej mgr Natalii Aleksandry Oleszczyk
pt. „Wpływ turystyki zdrowotnej na
rozwój lokalny wybranych gmin
województwa zachodniopomorskiego”**

Współcześnie zwiększające się zainteresowanie turystyką zdrowotną jest uznawane za jedno z najważniejszych zjawisk występujących na rynku usług turystycznych. Wynika to głównie z przemian demograficznych (np. wydłużenia długości trwania życia) i wzrastającej świadomości zdrowotnej społeczeństwa. Obecnie na tym rynku można zaobserwować rozwój zarówno oferty w ramach turystyki medycznej, jak i turystyki spa&wellness. Sektor turystyki zdrowotnej w Polsce jest atrakcyjny m. in. ze względu na koszty zabiegów i pobyków w ośrodkach, ponieważ ceny usług zdrowotnych w Polsce są stosunkowo niskie w stosunku do jakości świadczeń medycznych. Dlatego też rozwój turystyki zdrowotnej może być ważnym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego regionów.

Autorka podjęła w pracy próbę zbadania wpływu turystyki zdrowotnej na rozwój lokalny w wybranych gminach województwa zachodniopomorskiego. Problematyką tą zajmowali się w swoich badaniach również inni autorzy, ale rzadko ich poszukiwania naukowe prowadzone były na poziomie gminnym. Dobrze więc stało się, że Autorka podjęła się przeprowadzenia badań empirycznych i przedstawienia osiągniętych wyników dotyczących tego ważnego zagadnienia.

Recenzowana rozprawa porusza aktualną i ważną z punktu widzenia gospodarczego i społecznego problematykę. Dysertacja mgr Natalii Aleksandry Oleszczyk ma – obok walorów poznawczych i naukowych – bardzo dużą wartość użytkową. Jej materia aplikacyjna łączy się

bowiem z planowaniem bieżących i perspektywicznych celów rozwoju lokalnego oraz budowania przewagi konkurencyjnej jednostek samorządu terytorialnego.

Recenzowana rozprawa składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów rzeczowych, wniosków i podsumowania, bibliografii, aktów prawnych, dokumentów, spisu tabel, rysunków i wykresów.

Wstęp jasno wprowadza czytelnika w badane zagadnienie. Autorka wyjaśniła pojęcie turystyki uzdrowiskowej i turystyki spa&wellnes, precyzyjnie uzasadniła wybór problematyki badawczej, wskazując na brak kompleksowych opracowań dotyczących czynników rozwoju turystyki zdrowotnej w gminach województwa zachodniopomorskiego w badanym okresie. Przedstawiła również zakres pracy i zaprezentowała jej strukturę.

W rozdziale pierwszym zatytułowanym pt. *Założenia metodyczne* Doktorantka przedstawiła uzasadnienie wyboru tematu pracy, cel i hipotezy badawcze, metody badawcze, zakres badania i źródła informacji. Głównym celem badań Autorka uczyniła diagnozę specyfiki rynku turystyki zdrowotnej i określenie wpływu turystyki zdrowotnej na rozwój lokalny na przykładzie wybranych gmin województwa zachodniopomorskiego.

Dodatkowo sformułowała następujące cele szczegółowe:

- identyfikacja determinant rozwoju regionalnego i lokalnego,
- usystematyzowanie definicji usług turystyki zdrowotnej,
- opracowanie narzędzi pomiaru rozwoju lokalnego z uwzględnieniem parametrów społeczno-ekonomicznych gmin i funkcji turystyki,
- opracowanie autorskiej klasyfikacji gmin województwa zachodniopomorskiego z uwzględnieniem pomiaru rozwoju lokalnego i turystyki zdrowotnej,
- ocena funkcjonowania wybranych podmiotów świadczących usługi spa&wellnes oraz uzdrowiskowe.

Autorka poprawnie sformułowała następujące hipotezy badawcze, które zweryfikowała w badaniach empirycznych:

1. Rozwój turystyki zdrowotnej przyczynia się do polepszenia sytuacji społeczno-ekonomicznej wybranych gmin w województwie zachodniopomorskim
2. Gminy, w których występują podmioty turystyki zdrowotnej osiągają najwyższy poziom rozwoju lokalnego na tle regionu
3. Podmioty turystyki spa&wellnes mają lepszą kondycję finansową niż obiekty uzdrowiskowe.

Wśród metod wykorzystanych do realizacji postawionego celu badawczego i weryfikacji przyjętych hipotez badawczych znalazły się: kwerenda literatury krajowej i zagranicznej, analiza dokumentów i opracowań tematycznych, metody statystyczne i metody analizy finansowej. Dane wtórne w dysertacji pochodziły z Banku Danych Lokalnych GUS i Ewidencji Działalności Gospodarczej, bazy EMIS, sprawozdań finansowych tych przedsiębiorstw turystyki zdrowotnej, które mają obowiązek je publikować. Natomiast dane pierwotne pozyskano z badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku w 94 podmiotach hotelarskich świadczących usługi spa&wellnes zlokalizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Do pomiaru rozwoju funkcji turystycznej wykorzystano następujące wskaźniki: Baretje'a-Deferta, Deferta, Schneidera i wskaźnik gęstości bazy noclegowej. W rozprawie zastosowała również metodę unitaryzacji zerowanej opracowaną przez K. Kukułę. Obliczyła syntetyczny miernik rozwoju, odchylenie standardowe i średnią arytmetyczną. Do sklasyfikowania wybranych gmin ze względu na sytuację społeczno-gospodarczą i turystyczną zastosowała metodę k-średnich. Doktorantka wykonała również analizy finansowe w obiektach turystyki zdrowotnej świadczących usługi uzdrowiskowe i w tym celu wykorzystano następujące wskaźniki: rentowność operacyjna aktywów (ROA), rentowność zaangażowanych kapitałów (ROE), rentowność sprzedaży (ROS), wskaźnik bieżącej płynności (CR), wskaźnik szybkiej płynności (QR), wskaźnik zadłużenia ogółem, cykl rotacji należności i cykl rotacji zobowiązań.

W rozdziale drugim zatytułowanym *Rozwój regionalny i lokalny – pojęcie i istota* Doktorantka przedstawiła teoretyczne podstawy rozwoju regionalnego i lokalnego, w tym definicje, determinanty i wybrane teorie rozwoju regionalnego oraz różnice między rozwojem regionalnym i lokalnym, a także zaprezentowała różne podejścia autorów do omawianych zagadnień. Rozdział ten opracowany został na podstawie wnikliwych studiów literatury krajowej i zagranicznej, liczy 19 stron tekstu, w sposób syntetyczny prezentuje omawianą problematykę. Nie ma tu zbędnych informacji czy rozważań. Autorce nie udało się uniknąć potknięć redakcyjnych, do których zaliczam błędy stylistyczne, personifikacje:

- „ geneza pojęcia rozwoju rozpatrywanego pod kątem” ...s. 25,
- „widoczny stał się problem niedorozwoju”s.25,
- zjawisko rozwoju zostało wyróżnione jako zmiany zachodzące w gospodarce.....s. 25,
- największego dorobku teoretycznego doczekała się..... płaszczyzna gospodarcza.... s. 25,

- *kluczowe znaczenie mają wewnętrzne czynniki, ale oparte na nich procesy nie mogą zamykać regionu... (styl) s.33,*
- *decyzje lokalizacyjne... opierają się na.....s. 35, teoriami rozwoju regionalnego opartymi na.....s.37, konstrukcja strategii opiera się na....., s.91, w oparciu o wybrane czynniki... s.117, w oparciu oddane.....s. 140, klasyfikacja w oparciu na parametrach....s. 206,*
- *teorie rozwoju regionalnego starają się odpowiedzieć na pytanies.39,*
- *kluczowe pytania, czyli jakie?.....s.39, kluczowe informacje... .s.88, kluczowe znaczenie przypisuje się samorządom.....s.92.*

Rozdział trzeci zatytułowany został *Znaczenie turystyki zdrowotnej w rozwoju lokalnym – dynamika zmian*. Doktorantka przedstawiła w nim istotę turystyki zdrowotnej, jej funkcje i kierunki zmian. Zaprezentowała podejścia definicyjne różnych autorów, a następnie sformułowała własną definicję turystyki zdrowotnej, którą przyjęła w dalszych rozważaniach prowadzonych w dysertacji. Jest to wkład Autorki w budowanie teoretycznych podstaw turystyki zdrowotnej. Scharakteryzowała również turystykę zdrowotną w Polsce w latach 2017-2020, ze szczególnym uwzględnieniem lecznictwa uzdrowiskowego w województwie zachodniopomorskim.

W rozdziale tym dostrzeżono następujące usterki redakcyjne:

- *zjawisko turystyki uzdrowiskowej osadzone jest w ramach szerszych koncepcji (styl), s. 49*
- *Polskich Towarzystw Ubezpieczeniowych (powinno być: polskich towarzystw ubezpieczeniowych) s. 57*
- *rosnące zainteresowanie ofertą....., s. 58 (powinno być wzrastające....), rosnąca świadomość zdrowotna, s..59, rosnące zainteresowanie turystyką,.... s. 62 rosnące dochody budżetowe.....s.88*
- *zmieniające podejście do życia....., które opiera się na.... s. 59, rosnące znaczenie turystyki kongresowej i biznesowej..... s. 83*
- *istotnie przekłada się na rozwój...s.86*
- *jest: Powiatowy Urząd Pracy, powinno być: powiatowy urząd pracy... (s.165)*
- *jest Agencja Zatrudnienia, powinno być: agencja zatrudnienia... (s. 165, 166)*

Szczególnie interesujące i cenne są trzy następne rozdziały rozprawy zawierające analizy źródeł wtórnych i wyniki badań własnych Doktorantki.

W rozdziale czwartym pt. *Wpływ działalności samorządu gminnego na turystykę zdrowotną. Pomiar funkcji turystycznej* Autorka przedstawiła kompetencje samorządu gminnego w zakresie rozwoju turystyki, dokonała pomiaru funkcji turystycznej w 48 gminach turystycznych województwa zachodniopomorskiego w roku 2020. Do tego celu wykorzystwała cztery wskaźniki, a mianowicie: Baretje'a-Deferta (WBD), Deferta (WD), Schneidera (WSch) i Charvata (WCh). Doktorantka wskazała na słabości wskaźnika Deferta, ponieważ wysokie pozycje w rankingu zajęły gminy odznaczające się niedużą powierzchnią.

Autorka przedstawiła ranking wybranych gmin województwa zachodniopomorskiego według wskaźnika gęstości bazy noclegowej. Oceny funkcji turystycznej dokonała również wykorzystując do tego celu dwuwymiarowy wskaźnik funkcji turystycznej opracowany przez A.R. Szromka. Miernik ten przedstawiła za pomocą czterostopniowej skali: 0-3 (brak rozwiniętej funkcji turystycznej), 4-6 (pierwszy stopień rozwoju funkcji turystycznej), 7-9 (drugi stopień rozwoju funkcji turystycznej), 10 i więcej (najwyższy stopień rozwoju funkcji turystycznej). Z przeprowadzanych analiz wynika, że bez względu na zastosowaną metodę pomiaru funkcji turystycznej w wybranych gminach województwa zachodniopomorskiego, najwyższe stopnie rozwoju infrastruktury turystycznej osiągnęły gminy położone wzdłuż linii Morza Bałtyckiego. W celu określenia wpływu turystyki na rozwój lokalny Doktorantka uporządkowała 32 gminy woj. zachodniopomorskiego według wartości taksonomicznego miernika rozwoju. Nasuwa się pytanie, dlaczego obserwacją badawczą Autorka objęła 32 gminy a nie 48? Rozdział czwarty opracowany został na podstawie danych wtórnych pochodzących z Banku Danych Lokalnych GUS. Przedstawione w nim analizy umożliwiają poznanie potencjalnych możliwości rozwoju turystyki uzdrowiskowej w woj. zachodniopomorskim i stanowią bardzo dobre tło do dalszych rozważań zamieszczonych w rozdziale piątym.

W rozdziale pt. *Systematyzacja gmin województwa zachodniopomorskiego wykorzystaniem wskaźników społeczno-gospodarczych i turystycznych* Autorka przedstawiła społeczno-gospodarcze uwarunkowania funkcjonowania województwa zachodniopomorskiego, a także klasyfikację gmin na podstawie parametrów rozwoju społeczno-gospodarczego i parametrów turystycznych. Dokonała oceny wpływu turystyki zdrowotnej na rozwój lokalny w celowo wybranych gminach województwa zachodniopomorskiego wykorzystując do tego celu metodę k-średnich. Nasuwa się pytanie, jakie były kryteria doboru celowego gmin? Doktorantka przedstawiła wyniki klasyfikacji gmin na podstawie parametrów rozwoju społeczno-gospodarczego, parametrów turystycznych oraz łącznie parametrów rozwoju lokalnego i turystycznych. Wyniki analiz z 2020 roku porównała z uzyskanymi dla 2017 roku. Badania

klasyfikacyjne z wykorzystaniem metody k-średnich dowiodły, że turystyka zdrowotna nie wpływa istotnie na poziom rozwoju lokalnego i nie przyczynia się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej wybranych gmin w województwie zachodniopomorskim. Zastosowanie klasyfikacji uwzględniającej pomiar rozwoju lokalnego i turystyki zdrowotnej można uznać za nowatorski, metodyczny wkład Doktorantki do nauki.

W rozdziale szóstym *Specyfika oferty turystyki zdrowotnej realizowanej w wybranych gminach województwa zachodniopomorskiego* Autorka przedstawiła uwarunkowania funkcjonowania obiektów hotelowych świadczących usługi z zakresu turystyki zdrowotnej wykorzystując do tego celu materiał empiryczny zebrany w 2019 roku metodą sondażową z techniką ankiety wśród 94 menedżerów zatrudnionych w obiektach hotelowych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Próba została dobrana w sposób celowy, a więc jakie były kryteria doboru celowego respondentów? Przeprowadzenie badań własnych postrzegam bardzo pozytywnie, ponieważ umożliwiają one określenie uwarunkowań ekonomiczno-społecznych funkcjonowania obiektów świadczących usługi z zakresu turystyki zdrowotnej. Szkoda, że Autorka nie zaprezentowała korelacji między zmiennymi zależnymi i niezależnymi. Przygotowując pracę do druku warto byłoby taką analizę uwzględnić. Wykres 6.10 (s.162) należy zastąpić opisem, a tytuły wykresów 6.11 i 6.20 powinny być w formie oznajmującej.

W rozdziale tym interesująca jest również analiza kondycji finansowej obiektów turystyki zdrowotnej (uzdrowiska i obiekty świadczące usługi z zakresu turystyki zdrowotnej) opracowana na podstawie sprawozdań finansowych zamieszczonych m.in. w bazie danych EMIS czy na stronie Krajowego Rejestru Sądowego. Z przeprowadzonych badań wynika, że podmioty turystyki spa&wellness odnotowały wyższe dochody ze sprzedaży niż obiekty uzdrowiskowe.

Wnioski i podsumowanie zawarte w rozprawie są trafne, znajdują w pełni uzasadnienie w literaturze przedmiotu oraz wynikach badań Doktorantki.

Dysertacja liczy 270 stron, napisana jest poprawnym językiem naukowym i starannie przygotowana pod względem edytorskim. Układ rozprawy jest jasny, logiczny, śródtytuły podrozdziałów wskazują na częściowe problemy poruszane w pracy. Autorka zastosowała mieszaną (rzymską i arabską) numerację rozdziałów, podrozdziałów i paragrafów. Przygotowując pracę do druku należy wybrać jedną z nich.

Doktorantka wykazała się również bardzo dobrą znajomością literatury krajowej i zagranicznego piśmiennictwa. Bibliografia zawiera 254 pozycje zwarte, w tym 43 w języku angielskim, 6 aktów prawnych i 9 innych materiałów źródłowych, które Autorka umiejętnie wykorzystała w kolejnych rozdziałach pracy.

Uwzględniając całokształt rozprawy jestem przekonana, że wymienione wcześniej uwagi mają znaczenie marginalne. Walory poznawcze i utylitarne pracy sprawiają, że z jednej strony stanowi ona wkład do budowania teoretycznych podstaw turystyki zdrowotnej i rozwoju jednostek samorządu terytorialnego, z drugiej zaś wyniki te mogą być wykorzystane w działalności praktycznej m. in. przez władze jednostek samorządu terytorialnego na poziomie gmin w opracowaniu strategii rozwoju turystyki zdrowotnej, przedstawicieli stowarzyszeń, regionalnych i lokalnych organizacji turystycznych czy LGD.

Należy podkreślić, że recenzowana rozprawa jest oryginalna, a jej Autorka włożyła duży wkład pracy w jej przygotowanie, dokonanie obliczeń statystycznych i ostateczną redakcję. Wykazała się umiejętnością gromadzenia danych źródłowych, poprawnością ich analizy i naukowego wnioskowania. Jest dobrze przygotowana do prowadzenia badań naukowych.

Kierując się wspomnianymi wcześniej walorami rozprawy magister Natalii Aleksandry Oleszczyk, stwierdzam, że spełnia ona wymagania stawiane pracy doktorskiej zawarte w Ustawie z dnia 3 lipca 2018 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. poz.1669), art.14 ust.1 pkt 1, ust.2 pkt 2 ustawy z dnia 14.03.2003 r. *o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. Nr 65, poz.595, z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. *w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora* (Dz. U. poz. 261) i wnoszę o przyjęcie rozprawy przez Senat Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie oraz stawiam wniosek o dopuszczenie jej do publicznej obrony.

/-/ Krystyna Krzyżanowska

Uchwała nr 6**Rady Dyscypliny ekonomia i finanse z dnia 17 listopada 2023 roku
w sprawie nadania mgr Natalii Aleksandrze Oleszczyk stopnia doktora**

Na podstawie art. 179 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.) w związku z art. 14 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789, z późn. zm.) oraz Uchwały nr 130 Senatu ZUT w Szczecinie z dnia 29 maja 2023 r. w sprawie określenia sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora przez Radę Dyscypliny ekonomia i finanse Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, uchwała się co następuje:

§ 1.

Rada Dyscypliny ekonomia i finanse Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie nadaje mgr Natalii Aleksandrze Oleszczyk stopień doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Dyscypliny
ekonomia i finanse

dr hab. Katarzyna Cheba, prof. ZUT